

Vergaderjaar 2010–2011

32 623

Actuele situatie in Noord-Afrika en het Midden-Oosten

Nr. 17

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 4 april 2011

De vaste commissie voor Buitenlandse Zaken¹ heeft een aantal vragen voorgelegd aan de ministers van Buitenlandse Zaken en van Defensie over de brief van 30 maart 2011 inzake aanvullende informatie inzake Nederlandse bijdrage aan uitvoering VN Veiligheidsraad resolutie 1973 – Libië (artikel-100 brief) (Kamerstuk 32 623, nr. 15). De ministers hebben deze vragen beantwoord bij brief van 31 maart 2011. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Albayrak

De griffier van de commissie,
Van Toor

¹ Samenstelling:

Leden: Bommel, H. van (SP), Staij, C.G. van der (SGP), Albayrak, N. (PvdA), voorzitter, Timmermans, F.C.G.M. (PvdA), Ormel, H.J. (CDA), Ferrier, K.G. (CDA), Nicolai, A. (VVD), Haverkamp, M.C. (CDA), Eijssink, A.M.C. (PvdA), Irrgang, E. (SP), Roon, R. de (PVV), Voordewind, J.S. (CU), Pechtold, A. (D66), ondervoorzitter, Broeke, J.H. ten (VVD), Thieme, M.L. (PvdD), Peters, M. (GL), Kortenoeven, W.R.F. (PVV), Bosman, A. (VVD), Dijkers, S.W. (PvdA), El Fassed, A. (GL), Hachchi, W. (D66), Dijkhoff, K.H.D.M. (VVD) en Driessen, J.H.A. (PVV).
Plv. leden: Raak, A.A.G.M. van (SP), Dijkgraaf, E. (SGP), Recourt, J. (PvdA), Samsom, D.M. (PvdA), Bruins Slot, H.G.J. (CDA), Çörüz, C. (CDA), Mulder, A. (VVD), Knops, R.W. (CDA), Arib, K. (PvdA), Dijk, J.J. van (SP), Mos, R. de (PVV), Wiegman-van Meppelen Schepink, E.E. (CU), Schouw, A.G. (D66), Hennis-Plasschaert, J.A. (VVD), Ouweland, E. (PvdD), Sap, J.C.M. (GL), Wilders, G. (PVV), Leegte, R.W. (VVD), Heijnen, P.M.M. (PvdA), Braakhuis, B.A.M. (GL), Veldhoven, S. van (D66), Taverne, J. (VVD) en Bontes, L. (PVV).

1

Kunt u bevestigen dat de Nederlandse F-16 gevechtsvliegtuigen ook niet ingezet worden voor lucht/zee activiteiten?

Ja, de Nederlandse F-16's zijn alleen aangeboden in een air-to-air rol.

2

Hoeveel Nederlandse bemanningsleden zullen worden ingezet bij de AWACS-capaciteit van de NAVO?

Dat varieert per keer. Het gaat hierbij om enkele Nederlandse bemanningsleden.

3

Hoeveel Nederlandse stafofficieren zullen worden geleverd voor de hoofdkwartieren die de operatie leiden?

Deze vraag is beantwoord tijdens de technische briefing.

4

Wat is de rol van Nederland bij de specifieke elementen die genoemd worden bij het inclusief proces?

De sleutel tot een inclusief transitieproces in Libië ligt in handen van de Libische bevolking. Dit betekent dat alle lagen van de bevolking en alle stammen in Libië inclusief minderheden en vrouwen (cfm VNVR-resolutie 1325) zich herkennen in het uiteindelijke resultaat van het transitieproces. Nederland benadrukt deze elementen daar waar het kan ter ondersteuning van dit proces in verschillende internationale fora.

Conform de brief en notitie Arabische regio die op 25 maart aan de Kamer is gezonden, wordt op dit moment onderzocht waar en door middel van welke projecten Nederland een toegevoegde waarde kan hebben.

5, 6, 73, 77, 89 en 90

Welke Libische groeperingen zullen worden geraadpleegd binnen de Contactgroep Libië?

Welke landen nemen deel aan de Contactgroep?

Op pagina 2 schrijft de regering: «Daarbij onderschrijft de regering het belang van een bredere inbedding van de NAVO operatie, waarover onder andere tijdens de conferentie in Londen uitvoerig is gesproken.» Wat wordt verstaan onder een brede inbedding binnen de NAVO-operatie?

Op pagina 4 schrijft de regering over de Londen-conferentie op 29 maart jongstleden. Wat is daar precies afgesproken?

Zijn er ook afspraken gemaakt over de internationale inzet voor een politieke oplossing in Libië. Zo ja, welke afspraken?

Is er ook gesproken over hoe de internationale gemeenschap een bijdrage kan leveren aan de totstandkoming van een staakt-het-vuren in Libië? Zo ja, wat is de internationale gemeenschap voornemens te gaan doen?

Zal Nederland deelnemen aan de Contact Group Libië? Welk aandeel hebben de landen uit de regio in deze groep?

Waarom nam de Afrikaanse Unie niet deel aan de Londen Conference on Libya?

In Londen is besloten de Contact Group Libië op te richten om politieke richting te geven aan de internationale inspanningen om Libië te steunen in nauwe coördinatie met de VN, de Afrikaanse Unie, de Arabische Liga, de *Organisation of the Islamic Conference* en de EU. De groep zal bestaan uit 12 tot 15 landen, met een goede regionale balans, aangevuld met de VN, de AL, de AU, de EU, de NAVO en de OIC. Welke landen zitting nemen

moet nog worden bepaald. Door deelname van de SG NAVO en van een aantal belangrijke troepenleverende landen aan de Contactgroep is de bredere inbedding van de NAVO-operatie verzekerd.

Besloten is dat de Contactgroep de functie kan vervullen van *focal point* voor contacten met de Libische groeperingen, de modaliteiten hiervoor moeten nog verder worden uitgewerkt.

In Londen zijn de uitgangspunten voor het politieke proces dat in Libië op gang moet komen geformuleerd. De soevereiniteit en de territoriale integriteit van Libië staan voorop. Het proces zelf moet geleid worden door de Libische bevolking waarbij de elementen verzoening, democratie, de rule of law, respect voor mensenrechten en minderheden en regionaal engagement essentieel zijn. Deze uitgangspunten zullen leidend zijn bij het verdere werk van de Contact Group Libië en bij het werk van de speciale vertegenwoordiger van de SGVN, Abdel-Elah Mohamed Al-Khatib.

Er is in Londen afgesproken om de druk op het regime Qaddafi zo hoog mogelijk op te voeren door uitvoering van de VN-VR resoluties 1970 en 1973. VN-VR resolutie 1973 geeft duidelijke voorwaarden aan waaraan voldaan moet worden, inclusief de totstandkoming van een onmiddellijk staakt-het-vuren, een einde aan iedere aanval op burgers en volledige humanitaire toegang tot allen die in nood verkeren. Een dergelijk staakt-het-vuren moet oprecht, verifieerbaar en strikt te handhaven zijn.

Het is onduidelijk waarom de Afrikaanse Unie verstek heeft laten gaan in Londen.

7

Op welke wijze wenst Nederland zich in te zetten voor ondersteuning van lidstaten die te maken hebben met een onevenredige stroom van migranten?

Nederland heeft vanaf 15 maart 2011 een vliegtuig ingezet van de Nederlandse kustwacht in de operatie Hermes van Frontex, in het maritieme grensgebied tussen de Italiaanse en Noord-Afrikaanse kust. Ook heeft Nederland twee grenswachters ingezet. Verdere mogelijkheden bezien we nu.

Bij grote instroom van asielzoekers in de EU zal Nederland, desgevraagd, in EU-kader, de mogelijkheden voor technische ondersteuning van desbetreffende lidstaten bekijken.

8

Kan een specificatie gegeven worden van op welke plekken en op welke posten de 200 Nederlandse militairen zullen worden ingezet?

Joint Force Command te Napels, Maritieme aansturing te Napels, Luchtaansturing Izmir, Mijnjager (40) in de Middellandse Zee, KDC-10 detachement (33) te Sardinië, F-16 detachement (125) te Sardinië, AWACS (ca 8).

9

Kunt u aangeven welke landen precies deelnemen aan de NAVO-missie en welke bijdrage zij leveren in termen van personeel, materieel en inzetbeperkingen?

Het is niet mogelijk op deze korte termijn dit overzicht te geven.

10 en 11

Kunt u aangeven waarom Duitsland niet deelneemt aan operatie Unified Protector?

Kunt u aangeven wat de redenen van de overige 16 NAVO-leden zijn om niet deel te nemen aan Unified Protector?

Al dan niet bijdragen aan de operatie *Unified Protector* is een afweging die elk land voor zich maakt. De regering wil niet treden in de beweegredenen van andere landen.

12, 13, 14, 17, 74, 76-4, 76-5, 76-6, 76-7 en 78

Kunt u aangeven wat de taak van de Arabische Liga is bij operatie Unified Protector?

Welke andere landen uit de Arabische regio, behalve Qatar en de Verenigde Arabische Emiraten, zullen mogelijk deelnemen aan operatie Unified Protector

Hoe groot acht de regering de kans dat andere landen uit de regio bij gaan dragen aan operatie Unified Protector?

Op welke termijn verwacht de regering dat andere landen uit de regio zich aansluiten?

Wat is op dit moment het standpunt van de Arabische Liga ten aanzien van de bombardementen en handhaving van de no-fly-zone?

Wat is op dit moment het standpunt van niet-deelnemende EU-lidstaten ten aanzien van de bombardementen en handhaving van de no-fly-zone?

Is bekend hoeveel burgerslachtoffers er op dit moment zijn gevallen als gevolg van de bombardementen? Zo ja, hoeveel slachtoffers zijn er gevallen?

Wat is de rol van de Afrikaanse Unie bij operatie Unified Protector?

Op pagina 2 schrijft de regering: «...doel is niet de verwijdering of verandering van het regime.» Hoe verhoudt zich dit tot de conclusie van de Londen-conferentie dat Khadaffi geen onderdeel kan zijn van de toekomst van Libië (pagina 4)?

Wat is het precieze doel van operatie Unified Protector? Hoe verhoudt zich dit tot het doel van de missie van de Coalition of the Willing?

Volgens Secretaris-Generaal Rasmussen van de NAVO is het doel van de missie, uitvoering van VNVR-resolutie 1973. Onderschrijft de Coalition of the Willing deze doelstelling? Hoe verhoudt zich dit tot de wens van Frankrijk voor een «regime change»?

Wat is de exacte interpretatie van de NAVO van VNVR-resolutie 1973?

Bestaat binnen de NAVO consensus over deze interpretatie? Zo nee, wat is de Nederlandse interpretatie van VNVR-resolutie 1973?

Welke andere activiteiten, behalve handhaving van het wapenembargo en de No Fly Zone, gaan er onder operatie Unified Protector vallen?

Op pagina 5 schrijft de regering «Waar het de politieke aansturing van de militaire operaties betreft is de NAR het aangewezen orgaan. Deelnemende niet-NAVO landen worden betrokken bij de besluitvorming in NAVO-verband. Landen als Qatar en de Verenigde Arabische Emiraten ondersteunden dit volledig.»

Ondersteunen andere landen uit de regio dit ook?

Zijn er landen uit de regio, die hebben aangegeven dat ze graag een andere vorm van politieke aansturing zouden zien? Zo ja, welke landen?

Het doel van operatie *Unified Protector* is om uitvoering te geven aan de VNVR resolutie 1973. Deze resolutie wordt door de internationale gemeenschap ondersteund. Resolutie 1973 rept niet van *regime change*. Dit is dan ook uitdrukkelijk niet het doel van de militaire operatie. De conclusie van de Londen-conferentie dat Qaddafi geen onderdeel kan zijn van de toekomst van Libië richt zich op het politieke spoor.

De Arabische Liga noch de Afrikaanse Unie hebben een rol bij de NAVO-operatie. De deelnemende niet-NAVO landen zullen worden betrokken bij de besluitvorming in NAVO-verband. Dit is in Londen besproken, en werd ondersteund door de deelnemers, waaronder vertegenwoordigers van de regionale organisaties. De regering heeft geen reden om aan te nemen dat landen uit de regio graag een andere vorm van directe aansturing van de operatie *Unified Protector* zouden zien.

Unified Protector behelst een embargo en operaties gericht op het beschermen van de bevolking inclusief een no fly zone. Er zijn geen betrouwbare gegevens over het aantal burgerslachtoffers sinds 20 maart.

15 en 16

Wat is uw opvatting over het bewapenen van opstandelingen? Ziet u een legitieme basis om dat te doen? Zo ja, welke?

Sluit de Nederlandse regering het leveren van wapens aan de Libische rebellen uit? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

De Nederlandse regering is geen voorstander van het bewapenen van de Libische oppositie. De Nederlandse regering is dan ook niet voornemens om wapens te leveren aan de Libische oppositie.

18

Kunt u een overzicht geven van de militaire acties die sinds 19 maart in Libië zijn uitgevoerd?

Dat is niet exact weer te geven omdat Nederland niet deelneemt aan de Coalitie. Vanaf 19 maart is eerst de No Fly Zone gerealiseerd. Vervolgens is de Coalitie begonnen met de offensieve Libische capaciteiten aan te vallen ter bescherming van de burgers conform resolutie 1973.

19

Kunt u een overzicht geven van de geschatte resterende middelen van respectievelijk de Libische luchtmacht en de Libische luchtafweer?

De Libische luchtmacht is in beperkte mate aangegrepen door de coalitie, echter het beperkte beschikbare aantal toestellen zal nauwelijks kans krijgen op te stijgen en als dat al gebeurt zullen deze acuut worden onderschept door coalitietoestellen uit de *No Fly Zone*. De Libische luchtmacht beschikt nog over circa 35 verouderde gevechtstoestellen, circa 45 trainingstoestellen waarvan een tiental mogelijk ingezet kan worden als licht aanvalsvliegtuig en twintig helikopters waarvan een handvol gevechtshelikopters.

De strategische luchtverdedigingsmiddelen (*Surface to Air Missile* (SAM) systemen op vaste posities) zijn alle beschadigd dan wel vernietigd door aanvallen van de coalitie. Nog enkele tientallen tactische luchtverdedigingsmiddelen (mobiele SAM's en *Anti-Aircraft Artillery* (AAA) systemen en *Man Portable Air Defence Systems* (MANPADS) zijn operationeel inzetbaar.

20

Wat houdt «inlichtingenvergaring» precies in?

De F-16's dragen bij aan de situational awareness van NAVO. In algemene zin is «inlichtingenvergaring» het verzamelen van informatie binnen het gebied van inlichtingeninteresse die uiteindelijk geëvalueerd en getransformeerd worden naar bruikbare inlichtingen. Alle factoren van invloed op de situatie in Libië

vallen onder het gebied van inlichtingeninteresse. Hieronder valt ook het uitwisselen van inlichtingenproducten met partnerdiensten.

21

Hoe ver boven het grondgebied van Libië is inlichtingenvergaring toegestaan?

Het NAVO operatiegebied betreft geheel Libië inclusief een deel van de Middellandse Zee.

22

Hoe worden inlichtingen gedeeld met andere deelnemers aan operatie Unified Protector UP?

Met behulp van het beveiligde NAVO mailsysteem voor de NAVO-inlichtingengemeenschap.

23 en 38

Wat zijn de Rules of Engagement, ook bij luchtgevechten?

In de brief staat dat verdachte vliegtuigen enkel in het uiterste geval kunnen worden uitgeschakeld. Wat is dit uiterste geval?

RoE zijn niet openbaar, Nederlandse F-16's worden ingezet in een air-to-air rol. In het algemeen kan worden opgemerkt dat op basis van resolutie 1973 de bevoegdheid bestaat om de No Fly Zone af te dwingen met geweld. Dit houdt in dat, naast het geval van zelfverdediging, alleen indien andere middelen niet voldoende zijn om de No Fly Zone af te dwingen en dit in het specifieke geval noodzakelijk en proportioneel is, een verdacht vliegtuig kan worden uitgeschakeld.

24

Welk gebied wordt bedoeld met «gebiedsbewaking»? Hoe groot is dat gebied en wie bewaakt de naastgelegen gebieden?

Het NAVO operatiegebied betreft geheel Libië inclusief een deel van de Middellandse Zee.

25

Met wie wordt militair samengewerkt, wat is het mandaatsgebied en wat is het verantwoordelijkheidsgebied?

De operaties worden in NAVO-verband uitgevoerd. In dat verband zijn operationele afspraken gemaakt. Zie verder het antwoord op vraag 21.

26, 42, 51, 76-9, 76-10 en 91

Gaan Nederlandse straaljagers ook voorkomen dat andere landen wapens leveren aan de Libische oppositie? Indien neen, waarom niet?

Is het denkbaar dat het bewapenen van de opstandelingen onderworpen wordt aan het wapenembargo dat op basis van resolutie 1970 is ingesteld? Zo ja, op welke wijze? Indien neen, waarom niet?

Welke handelingen zult u verrichten op het moment dat de opstandelingen bewapend worden door één of meerdere bondgenoten?

De eerste wapenleveranties uit de VS aan Libië schijnen al onderweg te zijn. Is dit door de VS gemeld aan de secretaris-generaal van de VN? Gaat de NAVO, in het kader van handhaving van het wapenembargo, deze leveranties tegenhouden?

Zijn wapenleveranties aan rebellen in Libië volgens de NAVO-lidstaten conform in lijn of in strijd met VNVR-resolutie 1973?

Valt de bewapening van opstandelingen binnen het NAVO mandaat? Wordt hier binnen de NAVO over gesproken?

De handhaving van het wapenembargo geschiedt op basis van de resoluties 1970 en 1973. Deze tekst van deze resoluties laat op sommige punten ruimte voor interpretatie. Momenteel wordt door juridische experts binnen de NAVO besproken aan welke interpretatie de resoluties in dit kader onderhevig zijn.

De daadwerkelijke handhaving van het wapenembargo door onder andere de Nederlandse F-16's is afhankelijk van de uitkomst van deze interpretatie.

De regering is voorstander van een eensgezind optreden in Libië en zal dit standpunt uitdragen in de NAVO en andere multilaterale fora. Nederland hecht ook aan een eensgezinde uitleg van betreffende resoluties.

De VS heeft nog geen besluit genomen over de mogelijke leverantie van wapens aan Libische opposanten.

27, 28, 45 en 59

Wat bedoelt u met «zodanige politieke verandering» dat er een einde komt aan het geweld in Libië?

Acht u het mogelijk dat een «zodanig politieke verandering in Libië» ook na een staakt-het-vuren kan komen? Indien neen, waarom niet?

Hoe verhoudt de zin op pagina 2 van de brief over dat het doel van de NAVO-operatie de bescherming van de bevolking is en niet de verwijdering of verandering van het regime, zich tot de zin op pagina 6 dat de strategische doelen van de operatie zijn bereikt indien er sprake is van een zodanige politieke verandering dat er een einde komt aan het geweld tegen de burgerbevolking?

In de doelstelling wordt uitdrukkelijk gesteld dat regime change niet tot de doelen behoort van deze missie, maar in de exitstrategie wordt beschreven dat de missie stopt op het moment dat er «sprake is van een zodanige politieke verandering dat er een einde komt aan het geweld tegen de burgerbevolking». Zijn deze twee zaken niet tegenstrijdig? Zo nee, hoe verklaart u dat?

De resolutie 1973 beoogt een einde te maken aan het geweld tegen de Libische burgerbevolking. De militaire operaties waartoe de resolutie oproept staan in dienst van deze doelstelling. Indien er zekerheid bestaat dat het geweld tegen de Libische burgerbevolking is gestopt, kunnen de militaire operaties ter uitvoering van de resolutie worden beëindigd. Datzelfde geldt wanneer de juridische grondslag voor deze operaties verdwijnt door het intrekken van de resolutie.

Het geweld tegen de burgerbevolking in Libië is afkomstig van het Qaddafi-regime. *Regime change* in Libië is nadrukkelijk niet een doelstelling van de resolutie, noch van de NAVO-operaties.

29

Sluit u uit dat het KDC-vliegtuig later dit voorjaar nog zal worden ingezet? Indien neen, waarom niet?

Nee, bij extra behoefte van de NAVO zal mogelijke inzet opnieuw worden bezien.

30

Hoeveel officieren voor welke hoofdkwartieren zult u inzetten? Geldt voor hen ook een periode van (voorlopig) hooguit drie maanden?

Enkele. Ja, een periode van 3 maanden.

31

Wat is de exacte totale behoeftestelling zoals de NAVO die heeft voorgesteld?

Exacte behoeftestelling is niet openbaar. De NAVO heeft in algemene zin behoefte aan maritieme en luchtgebonden middelen in diverse rollen, waaronder air-to-air. Nederlandse behoefte past daarbinnen.

32

Wat wordt de onderlinge taakverdeling in de Nederlandse bijdrage tussen handhaving van het wapenembargo en handhaving van de No Fly Zone?

De mijnenjager beperkt zich tot het embargo en de vliegtuigen worden door de Navo ingezet voor zowel het embargo als de no fly zone.

33

Wat wordt de precieze rol van de speciale vertegenwoordiger van de SGVN, Abdel-Elah Mohamed Al-Khatib? Heeft hij een belangrijke rol in het tot stand brengen van het proces van verzoening?

De speciale vertegenwoordiger van de SGVN Abdel-Elah Mohamed Al-Khatib rapporteert over de situatie in Libië en de opvolging van de VN resoluties. Nederland meent dat er een belangrijke rol is weggelegd voor de VN om een politieke oplossing te bereiken. De Nederlandse regering is dan ook van mening dat de speciale vertegenwoordiger zoveel mogelijk ondersteuning verdient en de ruimte moet krijgen.

34

Wanneer wordt een volledige inventarisatie van humanitaire behoeften door de VN verwacht?

Er is voorlopig geen herziening van het hulpverzoek van de VN voorzien, als gevolg van gebrek aan nieuwe informatie over de situatie in Libië. VN-OCHA heeft niet aangegeven wanneer zij een nieuw hulpverzoek zullen uitbrengen.

35

Hoe groot is het deel van het Libische vliegtuigbestand dat volgens u is uitgeschakeld? Welke vliegvelden zijn uitgeschakeld?

Exacte aantallen van uitgeschakelde vliegtuigen en helikopters zijn onbekend. Uit rapportages blijkt dat in ieder geval enkele tientallen toestellen zijn vernietigd. Er zijn geen vliegvelden uitgeschakeld. Wel zijn er vele shelters onbruikbaar gemaakt zodat geparkeerde vliegtuigen in deze shelters niet meer kunnen worden ingezet. Libische regeringstroepen hebben zelf haar belangrijkste vliegvelden (Umm Aitiqah, Misrata, Ghurdabiyah, Al Jufra en Okba Ibn Nafa) voorzien van zelf opgeworpen blokkades.

36 en 82

Kunt u een exact overzicht geven van de bijdragen per land van de deelnemende leden van de Arabische Liga? Welke Arabische landen gaan er nu concreet een bijdrage leveren aan het handhaven van het vliegverbod met welke concrete middelen zoals bijvoorbeeld de inzet van jachtvliegtuigen?

Qatar en de Verenigde Arabische Emiraten hebben gevechtsvliegtuigen aangeboden ter handhaving van de No Fly Zone. Qatar heeft vier gevechtsvliegtuigen, type Mirage, aangeboden. De Verenigde Arabische Emiraten hebben reeds aangegeven met 12 gevechtsvliegtuigen een

bijdrage te willen leveren, zes F-16's en zes vliegtuigen type Mirage. De F-16's staan al op het Italiaanse eiland Sardinië. Het is mogelijk dat meer Arabische landen een militaire bijdrage zullen aanbieden.

37

Zullen andere deelnemende landen een beschermende rol ten opzichte van de Nederlandse toestellen moeten spelen? Zo ja, waarom wordt deze rol niet door Nederland zelf vervuld?

Nee, een specifieke beschermende rol is niet aan de orde.

39

Zijn er recentelijk nog incidenten geweest met verdachte vliegtuigen in het Libische luchtruim? Zo ja, waren dit toestellen onder controle van het Khadafi regime? Zo ja, welke type toestellen waren dit?

Er is geen bevestigde informatie beschikbaar mede omdat Nederland niet deelnam aan de coalitie.

40

Hoe schat u de slagkracht van de Libische luchtmacht momenteel in? Is het reëel dat deze op enige moment in de komende drie maanden nog wordt ingezet?

De slagkracht van de Libische luchtmacht is momenteel verdwenen door toedoen van de coalitie activiteiten voortkomend uit de VN resolutie 1973. Het niet reëel dat de luchtmacht de komende drie maanden nog kan worden ingezet. De overgebleven Libische luchtmacht zal waarschijnlijk niet worden ingezet door de aanwezigheid van de NAVO presentie boven Libië.

41

Is de conclusie gerechtvaardigd dat door de aanwezigheid van mobiele luchtafweer en de inzetbeperkingen van de Nederlandse F-16's, deze slechts op grote hoogte ingezet kunnen worden?

Nee, bij inzet in lagere luchtlagen is er sprake van een verhoogd maar acceptabel risico. Korthedshalve zij voorts verwezen naar de technische briefing.

43

Wat is de exacte rol van de VN in de persoon van de Secretaris-Generaal als bemiddelaar tussen de strijdende partijen? Wat zijn naar uw oordeel de kansen van actieve diplomatie om het doel van een staakt-het-vuren te bereiken?

Zie antwoord op vraag 33. De speciale vertegenwoordiger van de SGVN Abdel-Elah Mohamed Al-Khatib rapporteert over de situatie in Libië en de opvolging van de VN resoluties. Nederland meent dat er een belangrijke rol is weggelegd voor de VN om een politieke oplossing te bereiken. De Nederlandse regering is dan ook van mening dat de speciale vertegenwoordiger zoveel mogelijk ondersteuning verdient en de ruimte moet krijgen.

44

Wat is uw opvatting over de erkenning van de Nationale Raad in Benghazi als vertegenwoordiger van het gezag in Libië door Frankrijk en Qatar? Deelt u de mening dat dit op gespannen staat met de andere leden van operatie Unified Protector? Indien neen, waarom niet?

De Nederlandse regering hecht er groot belang aan dat de internationale gemeenschap eensgezind optreedt om zo effectief mogelijk op te treden in Libië. Net zoals de meeste andere staten erkent Nederland alleen staten en geen regeringen.

46

Heeft de Nederlandse regering rechtstreekse contacten met de Nationale Overgangsraad in Benghazi? Zo ja, op welk niveau?

Neen.

47

Overlegt de Nederlandse regering met de Nationale Overgangsraad in Benghazi over Nederlanders die zich in het oosten van Libië bevinden om naar Nederland te kunnen terugkeren?

Neen. Wel zijn er drie Nederlanders in het oosten van Libië. Twee van hen hebben aangegeven daar te willen blijven. Ten aanzien van diegene die Libië wil verlaten worden evacuatie-inspanningen voor vertrek over de weg verricht.

48

Overlegt de Nederlandse regering met de Nationale Overgangsraad in Benghazi over belangen van Nederland in het oosten van Libië?

Neen.

49, 50 en 58

Welke andere landen zullen louter bijdragen met air-to-air activiteiten, dus niet voor lucht/grond activiteiten?

Kunt u de behoeftstelling van de NAVO en de bijdragen van bondgenoten uitsplitsen?

Welke landen, inclusief niet-NAVO-landen, zullen inzetbaar zijn voor lucht/grond en welke voor alleen air to air?

Net als Nederland heeft Zweden uitdrukkelijk aangegeven geen bijdrage te leveren aan grondluchtactiviteiten. De vliegtuigen die Spanje nu heeft aangeboden zullen ook enkel worden ingezet voor air-to-air activiteiten. De exacte bijdragen aan de NAVO operatie zullen in de komende dagen verder duidelijk worden. Tevens zal bekend worden welke activiteiten de aangeboden vliegtuigen van Qatar en de Verenigde Arabische Emiraten onder de nieuwe commandostructuur op zich zullen nemen.

52

Hoe zullen de Nederlandse F-16's zichzelf verdedigen tegen Libische luchtverdedigingssystemen? Is het uitgesloten dat Nederland hier offensief op zal reageren?

Zij zullen alleen defensief reageren. In voorkomend geval kan het luchtafweergeschut in beginsel worden ontweken.

53, 54 en 55

Welke criteria gelden om een verdacht vliegtuig in het uiterste geval uit te schakelen?

Kunnen en/of zullen de Nederlandse F-16's worden ingezet tegen verdachte vliegtuigen die net zijn opgestegen?

Kunnen en/of zullen de Nederlandse F-16's worden ingezet tegen verdachte vliegtuigen die op het punt staan op te stijgen?

Zie antwoord op vraag 38. Korthedshalve zij voorts verwezen naar de technische briefing.

56

Vorige week zei de minister van Defensie toe dat hij de Kamer op korte termijn middels een brief zou informeren over het overdragen en berechten van arrestanten in het kader van handhaving van het wapenembargo. Wanneer kunnen we die brief tegemoet zien? En welke procedures worden momenteel gevolgd ten aanzien van het overdragen en berechten van verdachten?

U wordt hierover nog nader geïnformeerd.

57

Kunnen onze F-16's ook ingezet worden om informatie te verzamelen voor het bombarderen van gronddoelen of is dat uitgesloten?

Nederlandse F-16's kunnen inlichtingen vergaren voor lucht en gronddoelen.

60

Mogen de Nederlandse F-16 piloten zich verdedigen tegen luchtafweer dus in het geval dat ze vanaf de grond beschoten worden. Waar zal die verdediging uit bestaan? Mogen ze in dat geval ook de aanvaller op de grond aanvallen of worden ze geacht de coördinaten door te geven aan andere landen die wel het mandaat hebben om air to ground aanvallen uit te voeren?

Zie antwoord op vraag 38.

61

Welke bijdrage levert het handhaven van het vliegverbod aan de directe doelstelling van deze missie, namelijk het beschermen van de burgerbevolking? Moet niet gesteld worden dat het hier gaat om een indirect doel, daar Nederland zich beperkt tot alleen de inzet air to air?

Hiermee wordt voorkomen dat de Libische luchtmacht haar eigen bevolking aanvalt.

63

Sluit het kabinet in de nabije toekomst een nieuwe artikel 100 brief uit indien de NAVO aangeeft alsnog behoefte te hebben aan meer lucht/grond capaciteit?

De huidige bijdrage is voorzien voor een periode van drie maanden. Indien besloten wordt de operatie te verlengen, dan zal de Nederlandse bijdrage opnieuw door de regering worden overwogen en zal het Parlement hierover worden geïnformeerd.

64

Welke concrete inspanningen worden er nu ondernomen om tot een staakt het vuren te komen met het Kadaffi-regime.

De VN resoluties roepen Qaddafi op om de gewelddadigheden tegen het regime te staken. Tot op heden hebben de troepen van Qaddafi de gewelddadigheden niet gestaakt. Indien er serieuze aanwijzingen zijn dat het geweld wordt gestaakt is de Nederlandse regering van mening dat zo snel mogelijk onderhandelingen moeten worden gestart. De sleutel hiertoe ligt in handen van de Libische bevolking.

65

Welke concrete inspanningen worden er ondernomen om voorbereidingen te treffen voor het voorkomen dat er een machtsvacuüm ontstaat indien Kadaffi aftreedt?

Hierover zal in de internationale contactgroep over gesproken worden. Uitgangspunt ook hier blijft dat een politieke oplossing in Libië er één moet zijn van de Libiers zelf.

66

Beschikt Libië over kerncentrales? Zo ja, hoeveel zijn dit er en waar bevinden zij zich?

Libië beschikt niet over kerncentrales voor energieopwekking. Wel beschikt het land over een aantal nucleaire onderzoeksfaciliteiten, waaronder een onderzoekreactor in Tajura, in het district Tripoli. De nucleaire activiteiten van Libië staan onder volledig toezicht van het Internationaal Atoom Energie Agentschap op basis van een waarborgovereenkomst en het Additioneel Protocol

67

Welke westerse landen zijn betrokken geweest bij nucleaire overeenkomsten met Libië en wanneer?

Frankrijk heeft in 2006 een overeenkomst met Libië gesloten over samenwerking op het gebied van vreedzaam gebruik van nucleaire energie. Daarnaast hebben voor zover bekend Argentinië, Oekraïne en Rusland een overeenkomst voor civiel nucleaire samenwerking met Libië afgesloten.

68

Zijn de F-16's alleen bewapend met antiluchtdoelraketten of ook met lucht/grond wapens? Wat is de precieze bewapening van de F-16's?

De bewapening van de F-16 is passend bij de air-to-air rol. Korthedshalve zij voorts verwezen naar de technische briefing.

69

Uit de brief blijkt een beperking van de inzet van de Nederlandse F-16's, zij krijgen alleen een air to air rol. Wat betekent dit voor de geografische inzet in NAVO-verband? Zal dit ertoe kunnen leiden dat de F-16's alleen worden ingezet boven zee en kustgebieden? Zo ja, waarom enkel daar?

F-16 worden alleen beperkt in hun functionele taakuitvoering en kunnen in het gehele NAVO operatiegebied worden ingezet.

70

Er zou sprake zijn van een behoefte aan meer jachtvliegtuigen zoals die van de Nederlanders om het vliegverbod te handhaven. Waarom bestaat die behoefte er nog steeds, terwijl de luchtmacht van Libië grotendeels is uitgeschakeld? Welke bedreigingen vanuit de lucht zijn er nog?

Het is nog niet vastgesteld dat de gehele Libische luchtmacht is uitgeschakeld.

71

Heeft de NAVO in het geheel niet verzocht om inzet van Nederlandse vliegtuigen tegen gronddoelen?

De door NAVO gestelde behoefte was gericht aan alle lidstaten.

72

Heeft de NAVO aangeduid dat zij uitsluitend op dit moment geen behoefte heeft aan inzet van Nederlandse vliegtuigen tegen gronddoelen heeft of heeft zij daaraan ook op de middellange termijn geen behoefte?

NAVO heeft behoefte aan vliegtuigen in een air-to-air rol en Nederland voorziet hierin.

75

Op pagina 3 schrijft de regering «27 maart: NAVO uitvoering van de operatie om de Libische bevolking te beschermen tegen aanvallen van de Libische strijdkrachten («to take all necessary measures (...) to protect civilians and civilian populated areas under threat of attack (...).») inclusief een No Fly Zone (NFZ).» Welke militaire acties vallen hieronder? Is het denkbaar dat de NAVO ook gronddoelen, anders dan (mobiel) luchtafweergeschut, gaat bombarderen?

Ja, NAVO richt zich op alle offensieve Libische militaire capaciteiten.

76-1

Op pagina 3 schrijft de regering «Tevens heeft de NAR besloten dat de NAVO eveneens per 31 maart de algehele leiding krijgt over deze operatie («NFZ+»), ook over de operatie die op dat moment nog door de Coalition of the Willing wordt uitgevoerd. Vanaf 31 maart zal daarom sprake zijn van één militaire operatie met een duidelijke commandostructuur.» Ligt de NAVO op schema om het volledige commando vandaag over te nemen?

Gepland is dat de NAVO morgen het volledige commando overneemt.

76-2

Is er op dit moment consensus binnen de NAVO over de commandostructuur en over Unified Protector? Is de verwachting dat in de komende 3 maanden consensus blijft bestaan over de operatie?

Ja.

76-3

Wat is de ingangsdatum van operatie Unified Protector?

De volledige operatie (embargo en no fly zone+) start morgen.

76-8

Gisteren werd bekend dat Obama de CIA toestemming heeft gegeven om de strijdende oppositie te ondersteunen. Wat gaat de CIA precies doen? Wat is de relatie tussen de activiteiten van de CIA en die van operatie Unified Protector?

De regering heeft geen inzicht in eventuele instructies van bondgenoten aan hun nationale inlichtingen- en veiligheidsdiensten. De regering is voorstander van eensgezind optreden in Libië en zal dit in de relevante internationale fora uitdragen.

76-9, 76-10, 76-11 en 76-12

De eerste wapenleveranties uit de VS aan Libië schijnen al onderweg te zijn. Is dit door de VS gemeld aan de secretaris-generaal van de VN? Gaat de NAVO, in het kader van handhaving van het wapenembargo, deze leveranties tegenhouden?

Zijn wapenleveranties aan rebellen in Libië volgens de NAVO-lidstaten conform in lijn of in strijd met VNVR-resolutie 1973?

Wat doen de special forces op de grond, die nu al in Libië aanwezig zijn, precies? Gaan die ook onder operatie Unified Protector vallen? Is de aanwezigheid van special forces volgens de NAVO in lijn of in strijd met uitsluiting van de aanwezigheid van grondtroepen in VNVR-resolutie 1973?

Dat is niet bekend, dat is tot nu toe een nationale aangelegenheid.

76-13 en 79

Zijn er activiteiten van de internationale gemeenschap en individuele landen in Libië, die niet onder operatie Unified Protector gaan vallen? Zo ja, welke activiteiten? Hoe vindt coördinatie met de leiding van operatie Unified Protector plaats over deze activiteiten?

Op pagina 5 schrijft de regering «Bij een onevenredige druk op de zuidelijke EU-lidstaten zal Nederland zich inzetten voor ondersteuning van deze lidstaten. Het is van belang om dit steeds in EU-verband te doen en primair te kijken naar de bestaande instrumenten zoals de Europese missie Frontex.»

Gaat de regering conform de motie El Fassed, indien nodig, ook gebruik maken van de Richtlijn tijdelijke bescherming en hulp bieden aan de Zuidelijke lidstaten bij de opvang van vluchtelingen?

De richtlijn tijdelijke bescherming voorziet in minimumnormen in het kader van het verlenen van tijdelijke bescherming in geval van massale toestroom van ontheemden en het verdelen van de inspanningen qua opvang tussen de lidstaten. De massale toestroom van ontheemden moet worden vastgesteld bij een beslissing van de Raad (QMV) op voorstel van de Commissie, die tevens elk verzoek van een lidstaat om de Raad een voorstel voor te leggen, onderzoekt (artikel 5 van de Richtlijn). Op dit moment is er geen massale toestroom van ontheemden. De situatie zal de komende weken en maanden uiteraard wel voortdurend zorgvuldig gemonitord worden en ook in Europees verband voortdurend geanalyseerd worden, te beginnen met de komende JBZ-Raad op 11 en 12 april, waar uitgebreid gesproken zal worden over de situatie in Noord-Afrika en de vluchtelingenproblematiek.

80

Kunt u uitleggen wat bedoeld wordt met dat het «belangrijk is bij te dragen aan opvang en evacuatie van migranten»? Welke bijdrage zal Nederland zal hieraan leveren.

Het is belangrijk om bij te dragen aan de opvang en evacuatie van migranten om de doorstroom van migranten naar hun land van herkomst te bevorderen. Hierdoor wordt een verslechtering van de humanitaire situatie aan de grenzen van Libië tegengegaan.

Nederland heeft 1 miljoen euro bijgedragen aan het noodhulpverzoek van UNHCR voor de opvang en evacuatie van vluchtelingen. Nederland heeft 0,5 miljoen euro bijgedragen aan het hulpverzoek van de Internationale Federatie van het Rode Kruis (IFRC).

Nederland overweegt een toezegging te doen van 1 miljoen euro aan de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) voor evacuatie van (arbeids)migranten.

Nederland draagt tevens indirect bij via de jaarlijkse ongeoormerkte bijdragen aan UNHCR (42 miljoen euro), het Central Emergency Response Fund van de VN (40 miljoen euro) en ICRC (25 miljoen euro).

81

Waaruit zal de hoofdtaak van de inzet van de Nederlandse F-16 bestaan? Het verzamelen van inlichtingen?

Het afdwingen van een no fly zone in een air-to-air rol.

83

In de brief staat dat de mogelijkheid van effectieve inzet van de in Libië aanwezige wapensystemen laag tot matig op middelbare hoogte wordt ingeschat en dat hiermee operationeel rekening zal worden gehouden. Wat betekent dit? Houdt dat in dat wij deze gronddoelen bij dreiging mogen uitschakelen? Zo ja, met welke wapens? Zo nee, wat wordt er dan gedaan om F-16's tegen deze wapensystemen te beschermen?

F-16 houden rekening hiermee, risico is verantwoord en de rol van de F-16 is air-to-air, dus niet het aangrijpen van gronddoelen. Wel hebben ze passieve beschermingsmaatregelen.

84

Wat zijn de geweldinstructies voor de Nederlandse F-16's wanneer door deze wordt waargenomen of wanneer bekend is dat Libische burgers op de grond worden aangevallen? Mogen onze toestellen, in lijn met het mandaat van de VNVR-resolutie 1973 dan worden ingezet om die burgerbevolking te beschermen door het uitschakelen van gronddoelen?

Zie 23.

85

De brief spreekt niet over zelfverdediging van de Nederlandse toestellen. Indien Nederlandse toestellen bedreigd worden door luchtafweer of hierdoor worden «aangestraald», zijn ze dan ondanks de air to air rol gemandateerd om het gronddoel uit te schakelen?

Over de geweldsinstructie worden geen openbare uitspraken gedaan. Korteheidshalve zij voorts verwezen naar de technische briefing.

86

Hebben de Nederlandse F-16's afwijkende geweldsinstructies van de andere deelnemende landen? Zo ja, wat is hiervoor de reden? Zo ja, wat betekent voor de rol van de Nederlandse F-16's en de planning van de NAVO?

Nee, maar Nederland heeft wel een aantal caveats die voortvloeien uit de keuze voor een air-to-air rol.

87

Hoe werkt de commandostructuur met betrekking tot de inzet van de Nederlandse F-16's? Op welke momenten heeft Nederland beslissingsbevoegdheid over de inzet van de F-16's?

Aircomponent commandant zit in Izmir. De Red Card Holder houdt namens de CDS de beslissingsbevoegdheid over de inzet.

88

Is de opmerking dat de «opstandelingen terrein winnen op troepen Qadaffi» nog steeds actueel?

De stand van zaken verandert voortdurend. Na de westelijke opmars van de afgelopen week hebben de opstandelingen zich weer voor een groot deel moeten terugtrekken.